

ชื่อเรื่อง	บทบาทของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในการปฏิบัติงานทันตสุขภาพ ระดับปฐมภูมิกรณีศึกษา: อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์
ผู้ศึกษาค้นคว้า	วิกานดา จำปางาม
ที่ปรึกษา	ดร.นายแพทย์ภูดิท เตชาติวัฒน์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สม. สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2552
คำสำคัญ	บทบาท เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข การบริการปฐมภูมิ

บทคัดย่อ

ประเทศไทยกำลังดำเนินการปฏิรูประบบบริการสุขภาพโดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แการะบบบริการปฐมภูมิ เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขเป็นบุคลากรที่สำคัญในระดับอำเภอที่จะให้บริการทันตสุขภาพที่มุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้สนใจที่จะศึกษาบทบาท ปัญหาอุปสรรค และกลยุทธ์ในการบริการทันตสุขภาพของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในระดับปฐมภูมิ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แนวทางปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญได้แก่ ผู้บริหารระดับนโยบาย ผู้บริหารระดับอำเภอ ผู้บริหารระดับปฐมภูมิ ระดับผู้ปฏิบัติ และแกนนำในชุมชน โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและทำการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบจับประเด็น (Thematic Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในปัจจุบันมุ่งเน้นด้านการรักษาพยาบาลมากกว่าการส่งเสริมสุขภาพ เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือปริมาณผู้รับบริการด้านการรักษาพยาบาลทางทันตกรรมที่มากขึ้นและการขาดแคลนทันตบุคลากร การพัฒนาทักษะในการทำงานทันตสุขภาพในชุมชนให้แก่เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขเป็นกลยุทธ์สำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

Title ROLES OF ORAL HYGIENISTS IN DELIVERING ORAL HEALTH CARE SERVICES AT PRIMARY CARE LEVEL: A CASE STUDY OF ORAL HYGIENISTS IN LADYAO DISTRICT, NAKHONSAWAN PROVINCE

Author Wikanda Jampangam

Advisor Phudit Tejavivaddhana, MD, DHSM, FCHSM

Academic Paper Independent Study, M.P.H in Public Health, Naresuan University, 2009

Keywords Roles, Oral Hygienists, Primary Care

ABSTRACT

Thailand is undertaking a reform on health care services by focusing on strengthening primary health care. Oral Hygienists provide oral health care services in the district level focusing on health promotion and prevention. Thus, the researchers were interested in studying in roles, problems and obstacles and strategies on improving oral health care services delivery at primary care level among oral hygienists.

This study was qualitative research using phenomenology approach. The key informants were provincial health executives, district health executives, primary health care executives, oral hygienists, and community leader as well patients. The key informants were selected purposively. The research instruments were semi-structured interview guideline. Data were collected using in-depth interview and were analyzed using Thematic Analysis technique.

The results of this study indicated that the focus roles of oral hygienists were to curative aspect rather than health promotion because of increase in number of oral health care services demand and lack of oral hygienists. Thus, it is needed to develop community oral health care service skills of oral hygienists. This is an important strategy to solve those problems.